FiCom ry | Jussi Mäkinen
28.2.2017

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

FiComin lausunto: Asetusehdotus yksityisyyden suojasta sähköisessä viestinnässä (U 19/2017 vp)

Pääviestit

- FiCom pitää sääntelyehdotusta tarpeettoman yksityiskohtaisena ja päällekkäisenä yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Sektorikohtaista sääntelyä tulisi asteittain purkaa.
- Sääntelyn soveltamisala ei ole täysin selvä eri viestintämuotojen osalta.
- Tarve huolehtia tietoturvasta on ehdotuksessa hyvin huomioitu. Ehdotusta tulee täydentää oikeudella käsitellä välitystietoja teknistä kehittämistä varten. Anonymisoitujen tietojen käyttäminen ei ole käytännössä mahdollista tätä tarkoitusta varten.
- Evästeiden sääntelyssä on kannatettavaa, että suostumus voidaan antaa selaimen asetuksissa. Ehdotettua sääntelyä kannatettavampaa olisi tietoisuuden lisääminen sekä itsesääntely.
- Viestinnän luottamuksellisuudesta poikkeavaan sääntelyn sallivaan artiklaan tulee lisätä periaatteet, jotka sääntelyssä on otettava huomioon.
- Markkinoinnin sääntely on kuluttajien osalta turhan yksityiskohtaista ja yritysten osalta riittämätöntä yhteismarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi.
- Yhtenäisyyden takaamiseksi asetus on oikea instrumentti.
- Sääntelyn valvonta on perusteltua hoitaa samassa viranomaisessa kuin tietosuoja-asetuksenkin valvonta.

Sääntelyn soveltamisala ja tarve

Komission ehdotus on tarpeettoman yksityiskohtainen ja sisältää tarpeetonta päällekkäistä sääntelyä yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Asetusehdotukseen sisältyvä säännös luettelopalveluista tulisi jättää tästä säännöksestä pois, koska se on ilmeisen päällekkäinen yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Lisäksi muun muassa sanktiosäännöksissä on tarpeetonta päällekkäisyyttä.

Asetusehdotuksen määritelmä viestinnän sisällöstä on huonosti muotoiltu, koska siitä puuttuu kokonaan viittaus henkilökohtaiseen viestintään, joka kylläkin on mainittu johdantokappaleessa 2. Lisäksi olisi syytä korostaa asetuksessa viestinnän osapuolen itsenäistä oikeutta käsitellä omia viestejään.

Asetusehdotuksen soveltamisala olisi tärkeä rajata vain sellaisiin välitystietoihin, joita tosiasiassa käsitellään viestinnän välittämiseksi. Esimerkiksi tieto käytettävän päätelaitteen mallista ja tyypistä ei ole tällainen tieto. Sääntelyn keventämisen näkökulmasta olisi ollut myös perusteltua jättää koneiden välinen viestintä sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle.

U-kirjeluonnoksessa on FiComin mielestä liian kategorisesti todettu tarve ylläpitää yksityiskohtaista sektorikohtaista viestinnän sääntelyä. Etenkin kun ehdotus sisältää yleisen tietosuojasääntelyn kanssa

päällekkäistä sektorikohtaista sääntelyä, on U-kirjeessä ilmaistu kanta liian kategorinen. Sekä EU-tason että kotimaista viestintäpalvelujen sääntelyä on kehitettävä nykyistä yleisempään suuntaan, koska säänneltävät palvelut ovat arkipäiväistyneet. Yleinen kuluttajansuojalain ja henkilötietojen suojan sääntely sopivat paremmin alati muuttuvien ja kehittyvien palvelujen sääntelyyn. Lisäksi tulisi arvioida perusteellisesti tarve suojata laitteiden välistä viestintää, jolle ei ole samanlaista perusoikeuksista johtuvaa syytä kuin henkilöiden välisessä viestinnässä.

Tietoturva ja tekninen kehittäminen

Nykyisellä tehokkaat tietoturvatoimenpiteet sallivalla lainsäädännöllä on Suomessa saavutettu hyviä tuloksia. On kannatettavaa, että asetusehdotus mahdollistaisi nykyisen tietoturvakäytännön jatkumisen. Asetusehdotuksen 6 artiklaa tulee täydentää viestinnän välittäjän oikeudella käsitellä välitystietoja teknistä kehittämistä varten. Johtuen tarpeesta säilyttää tiettyjä tietoja muita tarkoituksia varten, tekninen kehittäminen anonymisoitujen tietojen perusteella ei eurooppalaisten tietosuojavaltuutettujen WP29-työryhmän linjaus huomioiden ole juuri koskaan varteenotettava vaihtoehto. Näin ollen käsittely teknisen kehittämisen mahdollistamiseksi tulisi sisällyttää suoraan asetuksen 6 artiklaan ja tätä varten vastaavasti ottaa myös Suomen kantaan.

Luottamuksellisuuteen säädettävät rajoitukset

Ehdotuksen 11 artikla vastaa nykyisen direktiivin vastaavaa säännöstä. Sääntelyn soveltamisalan laajentaminen OTT-palveluihin avaa kuitenkin täysin uudenlaisia kysymyksiä, jotka liittyvät viranomaisten oikeuksien toteuttamiseen OTT-ympäristössä, jossa vakiintuneita toimintatapoja ei vielä ole.

Tämän vuoksi artiklaan tulee lisätä kolmas kohta, jossa asetetaan edellytykset artiklan sallimalle sääntelylle. Suomen kannassa tulee edellyttää, että viestinnän luottamuksellisuutta rajoittavalta sääntelyltä tulee edellyttää että se noudattaa pienimmän mahdollisen puuttumisen periaatetta, sääntely on teknisesti tarkoituksenmukaista ottaen huomioon viranomaisten tarpeet ja palveluntarjoajan oikeutetut intressit ja että palveluntarjoajalla tulee aina olla oikeus täyteen korvaukseen viranomaisten avustamisesta.

Evästeet ja markkinoinnin sääntely

FiCom pitää ehdotettua evästeiden sääntelyä tarpeettoman rajoittavana. Joka tapauksessa on kannatettavaa että suostumus voitaisiin 9 artiklan nojalla antaa selaimen asetuksissa. Ehdotettu selainten valmistajiin kohdistettu 9 artiklan 3 kohta on tarpeettoman yksityiskohtainen tavoiteltavaan päämäärän nähden. FiComin mielestä velvoittavaa säännöstä tarkoituksenmukaisempi keino olisi ratkaista kysymys tiedottamisella sekä alan yhteissääntelyllä. Tämä tulee huomioida myös Suomen kannassa.

Evästeiden osalta ehdotuksen 8 artiklassa tehty valinta rajoittaa verkkopalvelua ylläpitävän tahonkin osalta pelkkään käyttäjämittaukseen on tarpeettoman rajoittava.

Markkinoinnin sääntelyä ehdotetaan asetuksessa lisättäväksi edellyttämällä puhelinmarkkinointia harjoittavia tahoja käyttämään tiettyä numeroa tai tunnistetta markkinointipuheluissa. Vaatimus edellyttäisi huomattavia sopeuttamistoimia ja varsin mittava numeroinnin järjestelyä. Puhelimitse tehtävän suoramarkkinoinnin vaikeuttaminen haittaisi erityisesti PK-yritysten toimintaedellytyksiä.

Asetusehdotusta tulee täsmentää erityisesti yrityksille tapahtuvan suoramarkkinoinnin osalta, jotta yrityksille saadaan Euroopan tasolla yhtenäiset toimintaedellytykset. Suomessa noudatettu tasapainoinen opt-out -malli tulee ottaa pohjaksi EU:n velvoittavalle sääntelylle. Tällöin henkilön työtehtäviin liittyvä suoramarkkinointi olisi sallittu ilman etukäteistä suostumusta, kun se tapahtuu yrityksen organisatoriseen tai yrityksen työntekijöilleen antamiin sähköpostiosoitteisiin, mutta markkinointi on aina mahdollista kieltää. Valtioneuvoston ehdottama Suomen kanta on tältä osin oikean suuntainen.

Sääntelyinstrumentti, seuraamukset ja valvonta

FiCom pitää valittua sääntelyinstrumenttia, suoraan sovellettavaa asetusta perusteltuna yhtenäisyyden saavuttamiseksi yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa.

FiCom pitää asetusehdotuksessa ehdotettua viranomaisvalvonnan järjestämistä samaan viranomaiseen kuin tietosuoja-asetuksen valvonta perusteltuna ratkaisuna. Sekä yleisen että sähköisen viestinnän yksityisyyden suojan sääntelyn valvonnan on syytä tapahtua samasta paikasta, jolloin sääntelyn tulkintojen yhdenmukaisuus voidaan parhaiten turvata. Valvonnan hajauttaminen usealle eri viranomaiselle toisi tarpeetonta pirstaleisuutta tulkinnoissa niin kansallisesti kuin EU:n tasollakin. Lisäksi sääntelyn soveltamisalan merkittävä laajentaminen tuo sääntelyn soveltamisen piiriin mahdollisesti hyvinkin paljon uusia toimijoita, joka todennäköisesti muodostuisi haastavaksi nykyisen valvontajärjestelyn kannalta.

Seuraamusten osalta asetusehdotuksessa on tarpeetonta päällekkäisyyttä yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Jos tarkoituksena on soveltaa samoja seuraamussääntöjä, oikea tapa olisi yksinkertaisesti viitata kyseisiin asetuksen artikloihin ilman että tekstiä toisinnetaan tarpeettomasti. Sisällön tarpeeton toistaminen tuo mukanaan riskin, että valmistelun edetessä nyt kyseessä olevaan säädökseen lisätään jotakin ja yhtenäisyys menetetään.

Ehdotettu Suomen kanta on tältä osin hyvin epämääräinen. Sääntelyn yhtenäisyyden ja etenkin rangaistussääntelyn yhtenäistämisen vuoksi on vaikea perustella muuta ratkaisua sääntelyn valvontaan kuin sitä, että valvonta keskitetään samalle taholle, joka valvoo myös yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista. Suomen kannan tulisi tältä osin olla yksiselitteinen.

Helsingissä,

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Jussi Mäkinen
Lakimies